

EDUSKUNNAN VASTAUS 80/2002 vp

Hallituksen esitys laiksi seutuyhteistyökokeilusta

Asia

Hallitus on vuoden 2001 valtiopäivillä antanut eduskunnalle esityksensä laiksi seutuyhteistyökokeilusta (HE 248/2001 vp).

Valiokuntakäsittely

Hallintovaliokunta on antanut asiasta mietinnön (HaVM 6/2002 vp).

Päätös

Nyt koolla oleva eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

seutuyhteistyökokeilusta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tavoite

Kokemusten saamiseksi siitä, miten kuntien vapaaehtoisella seutuyhteistyöllä voidaan turvata julkisten palvelujen saatavuutta ja laatua, parantaa elinkeinopolitiikan edellytyksiä, kehittää seudullista yhdyskuntarakennetta sekä vahvistaa kunnallista itsehallintoa ja edistää päätösvalan hajauttamista, järjestetään seutuyhteistyökokeiluja sen mukaan kuin siitä tässä laissa säädetään.

Kokeilut eivät saa vaarantaa perusoikeuksien, oikeusturvan eikä muiden hyvän hallinnon vaatimusten toteutumista.

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan seuraavilla seuduilla (*kokeiluseudut*):

1) Hämeenlinnan seudulla, johon kuuluvat Hattulan, Hauhon, Hämeenlinnan, Janakkalan, Kalvolan, Lammin, Rengon ja Tuuloksen kunnat;

2) Lahden kaupunkiseudulla, johon kuuluvat Asikkalan, Hollolan, Lahden, Nastolan ja Orimattilan kunnat;

3) Loimaan seudulla, johon kuuluvat Alastaron, Auran, Karinaisten, Koski Tl:n, Loimaan, Loimaan kunnan, Marttilan, Mellilän, Oripään, Pöytyän, Tarvasjoen ja Yläneen kunnat;

4) Nivalan—Haapajärven seudulla, johon kuuluvat Haapajärven, Kärsämäen, Nivalan, Pyhäjärven ja Reisjärven kunnat;

5) Oulun seudulla, johon kuuluvat Hailuodon, Haukiputaan, Kempeleen, Kiimingin, Limingan, Lumijoen, Muhoksen, Oulun, Oulunsalon ja Tyrnävän kunnat;

6) Pieksämäen seudulla, johon kuuluvat Haukivuoren, Jäppilän, Kangasniemen, Pieksämäen, Pieksämäen maalaiskunnan ja Virtasalmen kunnat;

7) Pohjois-Lapin seudulla, johon kuuluvat Inarin, Sodankylän ja Utsjoen kunnat; sekä

8) Turunmaan seudulla, johon kuuluvat Dragsfjärdin, Houtskarın, Iniön, Kemiön, Korppoon, Nauvon, Paraisten ja Västanfjärdin kunnat.

3 §

Kunnan tehtävien ja päätösvallan siirtäminen

Kokeiluseudun kuntien kuntalain (356/1995) tai muun lain mukaisia tehtäviä ja päätösvaltaa voidaan siirtää siten kuin 4 ja 5 §:ssä säädetään. Tehtäviä ja päätösvaltaa sellaisesta kuntayhtymästä, johon kunnan lain mukaan on kuuluttava, ei kuitenkaan voida tämän lain nojalla siirtää.

4 §

Tehtävien ja päätösvallan siirtäminen seudulliselle toimielimelle

Kuntien tehtäviä ja päätösvaltaa voidaan siirtää kokeiluseudun sellaiselle julkisoikeudelliselle seudulliselle toimielimelle, jonka seudun kuntien valtuustot valitsevat siten kuin ne ovat siitä sopineet.

Toimielimen jäsenten tulee olla kokeiluseudun kuntien valtuustojen valitsemia. Jokaisella kunnalla tulee olla vähintään yksi jäsen toimielimessä. Toimielimeen sovelletaan muuten, mitä kuntalaissa säädetään kuntayhtymästä.

Kokeiluseudun kuntien on lisäksi sovittava ainakin:

- 1) toimielimen nimestä;

2) toimielimen jäsenten lukumäärästä ja äänivallan perusteista;

3) miten kuntien valtuustoissa edustettuina olevien eri ryhmien edustavuus otetaan huomioon toimielimen kokoonpanossa;

4) toimielimen tehtävistä ja toimivallasta;

5) toimielimen toiminnan rahoituksesta;

6) hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä;

7) miten vastuuvapaudesta päätetään; sekä

8) miten toimielin puretaan ja loppuselvitys tehdään.

Kokeiluseudun kunnat eivät kuitenkaan voi sopia niistä asioista, joista kuntalaissa säädetään kuntayhtymiä sitovasti.

Kun 1 momentissa tarkoitettu seudullinen toimielin hoitaa siirrettyjä tehtäviä tai käyttää päätösvaltaa, sen on noudatettava, mitä hallintomenettelylaissa (598/1982), tiedoksiannosta hallintoasioissa annetussa laissa (232/1966), asiakirjain lähettämistä annetussa laissa (74/1954) ja kielilaissa (148/1922) säädetään. Pohjois-Lapin seudulla seudullisen toimielimen on lisäksi noudatettava, mitä saamen kielen käyttämisestä viranomaisissa annetussa laissa (516/1991) säädetään. Edellä 1 momentissa tarkoitettujen seudullisen toimielimen asiakirjojen ja toiminnan julkisuudesta on siirrettyjä tehtäviä hoidettaessa tai päätösvaltaa käytettäessä voimassa, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään.

5 §

Tehtävien ja päätösvallan siirtäminen yhteisölle tai säätiölle

Jos kokeilun järjestäminen sitä edellyttää ja se on 1 §:ssä tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamiseksi perusteltua, kokeiluseudun kunnat voivat sopia jäljempänä 8—12 §:ssä sekä 14 ja 15 §:ssä tarkoitettujen tehtävien ja päätösvallan siirtämisestä sellaiselle yhteisölle tai säätiölle, jonka tehtävänä on kokeiluseudun kuntien puolesta hoitaa siirrettäviä tehtäviä tai käyttää siirrettyä päätösvaltaa. Tehtävien ja päätösvallan siirtämisen edellytyksenä on, että kokeiluseudun kunnat käyttävät yhteisössä tai säätiössä päätösvaltaa ja

että yhteisöllä tai säätiöllä on riittävä ja pätevä henkilöstö sekä muut edellytykset tehtävien hoitamiseen.

Siirrettyjä tehtäviä yhteisössä tai säätiössä hoitavat tai päätösvaltaa käyttävät henkilöt toimivat virkavastuulla. Kun 1 momentissa tarkoitettujen yhteisöiden ja säätiöiden hoitavat siirrettyjä tehtäviä tai käyttävät päätösvaltaa, niiden on noudatettava, mitä hallintomenettelylaissa, tiedoksiantosta hallintoasioissa annetussa laissa, asiakirjain lähettämisestä annetussa laissa ja kielilaissa säädetään. Pohjois-Lapin seudulla yhteisöiden tai säätiöiden on lisäksi noudatettava, mitä saamen kielin käytämisestä viranomaisissa annetussa laissa säädetään. Edellä 1 momentissa tarkoitettujen yhteisöiden ja säätiöiden asiakirjojen ja toiminnan julkisuudesta on siirrettyjä tehtäviä hoitettaessa tai päätösvaltaa käytettäessä voimassa, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään.

6 §

Yhteisöveron seudullinen jakaminen

Kokeiluseudun kunnat voivat sopia, että niiden verontilityslain (532/1998) 13 ja 14 §:ssä tarkoitettujen yhteisöveron jako-osuudet maksetaan kuntalain 10 luvussa tarkoitettulle kokeiluseudun yhteiselle toimielimelle tai tämän lain 4 §:ssä tarkoitettulle seudulliselle toimielimelle kokonaan tai osittain.

Kokeiluseudun yhteisöveron jako-osuus saadaan laskemalla yhteen kokeiluseudun kuntien verontilityslain mukaan lasketut yhteisöveron jako-osuudet. Yhteisöveron jako-osuuden seudullinen jakaminen ei vaikuta kuntien verotuloihin perustuviin valtionosuuksien tasauksiin, verotilastojen laskentaan tai verotuskustannusten kohdentamiseen. Kokeiluseudun kuntien tulee sopia myös kokeiluseudulla jaettavan yhteisöveron kirjanpitoikäisyydestä.

7 §

Kokeiluseudun kuntien yhteinen yleiskaava

Kokeiluseudun kunnat voivat sopia, että niiden yhteinen yleiskaava, joka on laadittu maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 48 §:n 1 momentin mukaisesti, saatetaan vahvistettavaksi alueelliselle ympäristökeskukselle.

8 §

Kokeiluseudun osallistuminen työvoima- ja elinkeinokeskuksen päätöksentekoon

Kokeiluseudun kunnat voivat sopia kokeiluseutua koskevan elinkeinopoliittisen kehittämissuunnitelman laatimisesta. Kehittämissuunnitelma tulee laatia siten, että siinä otetaan huomioon maakunnan yhteistyöasiakirja ja alueellinen kehittämissuunnitelma sekä niiden painopisteet. Kokeiluseutu voi elinkeinopoliittisen kehittämissuunnitelman laadittuaan antaa työvoima- ja elinkeinokeskukselle lausunnon seudulta tulleista 2 momentin mukaisista rahoitushakemuksista.

Edellä 1 momentissa säädettyä lausuntomenettelyä sovelletaan

1) käsiteltäessä yritystoiminnan tukemisesta annetussa laissa (1068/2000) tarkoitettuja yritystykäviä tai annettaessa näitä koskevia lausuntoja kauppa- ja teollisuusministeriölle sen päätettäviin kuuluvissa yritystuissa; ja

2) käsiteltäessä työllisyysasetuksen (1363/1997) mukaisia investointiavustuksia.

Kokeiluseudun kuntien nimeämällä edustajalla on oikeus osallistua 2 momentissa tarkoitettujen asioiden käsittelyyn työvoima- ja elinkeinokeskuksessa.

9 §

Kokeiluseudun osallistuminen eräisiin lupahallinnon päätöksiin

Kokeiluseudun kunnat voivat sopia, että ne antavat lausunnon seuraavissa asioissa:

1) luvanvaraisesta henkilöliikenteestä tiellä annetun lain (343/1991) mukaiset yksinomaan

kokeiluseudun alueella harjoitettavan linjalikenteen mukaiset liikenneluvat;

2) maankäyttö- ja rakennuslain 171 §:n 2 momentissa tarkoitetut poikkeusluvut; ja

3) kokeiluseudulle myönnettävät alkoholilain (1143/1994) mukaiset vähittäismyyntiluvat ja anniskeluluvat.

10 §

Kokeiluseudun osallistuminen maakunnan liiton päätöksentekoon

Kokeiluseudun kunnat voivat sopia, että ne antavat lausunnon maakunnan liittoon kokeiluseudulta tulleista rahoitushakemuksista, jotka koskevat maakunnan liiton Euroopan yhteisöjen rakennerrahastosta ja vastaavista valtion talousarvion määrärahoista myönnettävää kansallista rahoitusosuutta.

11 §

Kokeiluseudun joukkoliikenteen palvelutasosuunnitelma

Kokeiluseudun kunnat voivat sopia, että ne laativat yhteisen luvanvaraisesta henkilöliikenteestä tiellä annetun lain 3 §:n 3 momentin mukaisen joukkoliikenteen palvelutasosuunnitelman.

12 §

Kokeiluseudun lausunto investointien valtionosuudesta

Kokeiluseudun kunnat voivat sopia, että ne antavat sosiaali- ja terveystoimen sekä opetus- ja kulttuuritoimen investointien valtionosuusviranomaisille kuntien yhteisen lausunnon seudun hankkeiden tärkeysjärjestyksestä.

13 §

Kokeiluseudun lausunnon ja suunnitelman sitovuus

Päätöksen tekevä viranomainen voi poiketa kokeiluseudun 8—12 §:ssä tarkoitetusta lausunnon tai suunnitelmasta ainoastaan, jos lausunnon tai suunnitelman mukainen päätös on lainvastainen, Euroopan yhteisön ohjelman vastainen tai se johtaa hankkeiden rahoituksessa tilanteeseen, jossa rahoitettava hanke ei voi toteutua muun rahoituksen puutteen vuoksi. Edellä 8 §:n 2 momentissa ja 10 §:ssä tarkoitetun myönteisen rahoituspäätöksen edellytyksenä on kokeiluseudun puoltava lausunto.

Asianomainen viranomainen tekee asiassa päätöksensä saatuaan kokeiluseudun lausunnon.

Viranomaisen on ennen päätöksentekoa neuvoteltava kokeiluseudun kanssa, jos se aikoo poiketa lausunnonsta.

14 §

Kokeiluseudun sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämissuunnitelma

Kokeiluseudun kunnat voivat sopia sellaisten kokeiluseutua koskevien sosiaali- ja terveydenhuollon toimintojen tai palvelujen järjestämistä koskevien kehittämissuunnitelmien laatimisesta, joiden toimeenpanon tai toteuttamisen sosiaali- ja terveysministeriö ottaa huomioon myöntäessään käytettävissä olevien voimavarojen rajoissa tukea sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämis- tai kokeiluhankkeisiin.

15 §

Lausunnon antaminen valtion viranomaisessa vireillä olevaan asiaan

Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, kokeiluseudun kunnat voivat sopia, että valtion alue- ja paikallishallinnon viranomaisen on pyydettyvä kokeiluseudulta lausunto seudun kehittämisen kannalta merkittävistä suunnitelmistaan ja päätöksistään sekä niiden rahoittamisesta. Lausunto on päätöksenteossa ja muussa toiminnassa

otettava huomioon. Jos valtion viranomaisen aikoo poiketa lausunnosta, sen on perusteltava poikkeaminen neuvoteltuaan sitä ennen kokeiluseudun kanssa.

16 §

Kokeiluseudun toimielin

Tämän lain 8—12 ja 14—15 §:ssä tarkoitetut lausunnot antaa ja suunnitelmat hyväksyy kokeiluseudun kuntien yhteinen kuntalain 10 luvussa tarkoitettu tai tämän lain 4 tai 5 §:ssä tarkoitettu toimielin.

Jos lausunnon antaa tai suunnitelman hyväksyy 5 §:ssä tarkoitettu toimielin, sovelletaan lausunnon antaviin tai suunnitelman vahvistaviin toimielimiin ja henkilöihin, mitä 5 §:n 2 momentissa säädetään.

17 §

Valtioneuvoston toimivalta

Valtioneuvosto vahvistaa 5—12 ja 15 §:ssä tarkoitetut kuntien tekemät kokeiluseutujen sopimukset.

Sopimusta vahvistettaessa on otettava huomioon sopimuksen kuntien yhteistyötä edistävä vaikutus, sopimuksessa tarkoitettuun toimintaan osoitettavat voimavarat, henkilöstö ja sen asiantuntevuus sille suunnitelluissa tehtävissä, toimielimen päätöksenteon järjestelyt ja kansalaisten osallistumismahdollisuudet. Sopimuksen vahvistamisen edellytyksenä on, että kunnat siirtävät omia asianomaiseen tehtävälueeseen liittyviä tehtäviään ja päätösvaltaansa kokeiluseudulle.

18 §

Muun lainsäädännön soveltaminen

Viranomaiseen, yhteisöön tai säätiöön, jonka hoidettavaksi on tämän lain nojalla annettu tehtäviä tai päätösvaltaa, sovelletaan, mitä muutoin näitä tehtäviä hoitavasta viranomaisesta ja muutoksenhausta sen päätöksiin säädetään.

Jos kokeiluseutu antaa tämän lain mukaisen lausunnon, päätöksen tekevän viranomaisen ei tarvitse pyytää erikseen lausuntoa kokeiluseudun kunnalta muun lain nojalla.

19 §

Sisäasiainministeriön seurantavastuu

Sisäasiainministeriön tehtävänä on seurata ja arvioida seutuyhteistyökokeilua. Kokeiluseudut ovat velvollisia antamaan sisäasiainministeriölle kokeilun seurannassa ja arvioinnissa tarpeelliset tiedot.

20 §

Siirtymäsäännökset

Tätä lakia ja tämän lain nojalla vahvistettuja kokeiluseutujen kuntien sopimuksia sovelletaan niiden voimaantulon jälkeen vireille tuleviin asioihin.

Tämän lain tai tämän lain nojalla vahvistettujen kokeiluseutujen kuntien sopimuksien soveltaminen päättyy tämän lain voimassaolon päättyessä.

21 §

Voimaantulo ja voimassaoloaika

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2005. Lain 6 § tulee kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä tammikuuta 2003.

EV 80/2002 vp — HE 248/2001 vp

Helsingissä 11 päivänä kesäkuuta 2002
